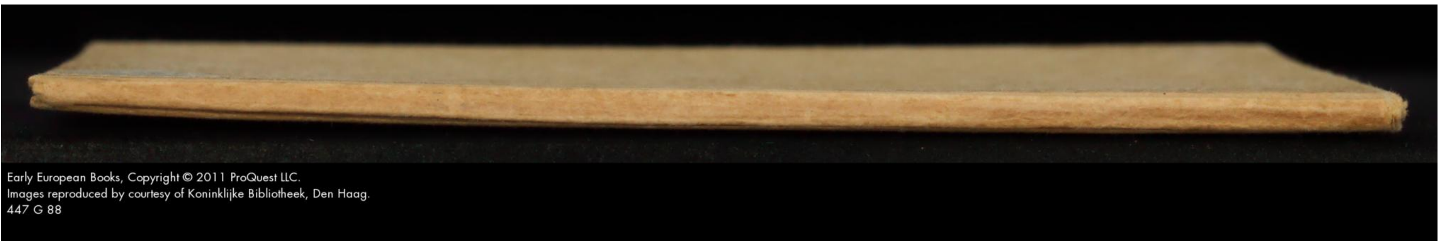
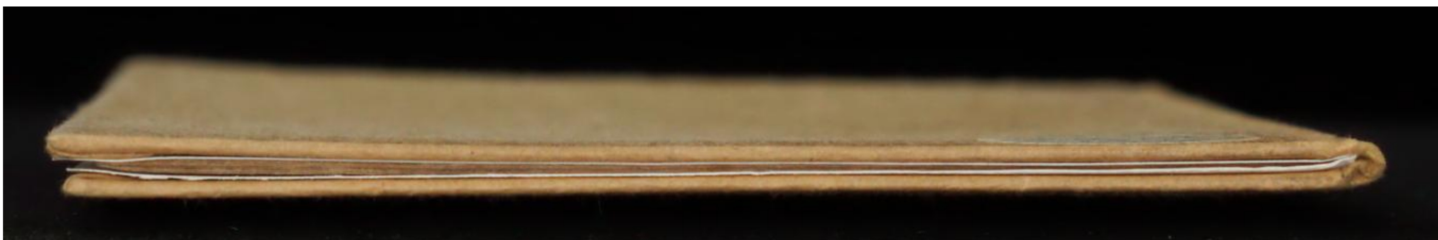
447
G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

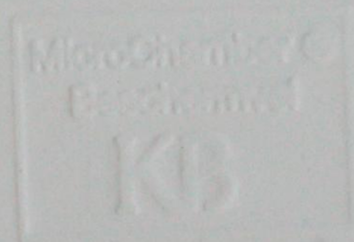

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

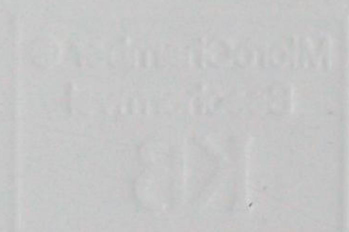

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

DE HOOGDUITSCHE KWAKZALVER,

KLUCHTSPÉL,

In

MUZYK.

KW 447 G 88

TE AMSTERDAM,

By d'Erfg: van JACOB LESCAILJE, op de Middeldam, naast de Vischmarkt. 1691.

Met Privilegie.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Aan den Leezer.

*D**It* KLUCHTSPÉL *in* MUZYK, *zou lichtelyk niet gedrukt zyn, indien de ervaarenheid niet had doen zien, dat de Toehoorderen van* OPERAAS, *geen genoegen neemen, zo ze in het vertoonen, de woorden, óf ten minsten de zin, niet weeten van 't geen in het Zingen, somtyds niet duidelyk genoeg, verstaan kan worden.*

De buitenspoorige MINNEDRIFTEN, HEERSCH, *en* GELDZUGT, *worden hier, zonder iemand in 't byzonder op zyn Zeer te treeden, natuurlyk verbeeld, en de Hulpmiddelen beknóptelyk, en Zedekundig aangeweezen, om zich van die Hartstóchten te zuiveren.*

Het is eene Nieuwigheid, van welkers natuur men nóch niets op het Tooneel heeft gezien. In de Redeneering van de Kwakzalver, heeft men dezelve woorden en órde gevólgt, die de Hoogduitschen in hunne Opsnyeryen, gewoon zyn te gebruiken.

Het Muzyk is met de eigenschap der Redeneeringen, na het oordeel der naauwkeurige Kenneren, kunstig gemaakt, en over een komende.

Dit Muzykstukje komt in eene slechte en nadeelige tyd te voorschyn, dóch zo het evenwel eenigzints behaagen, en de Godshuizen, voordeel aanbrengen kan, zal zulks ons moog'lyk aanleidinge geeven, om van tyd, tot tyd eenige andere aangenaame Stóffe, Operaas gewyze, als anders, ten Tooneele te voeren.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Copye van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Weſtvriesland, doen te weten. Alſo
Ons vertoont is by de tegenwoordige Regenten van de Schouw-
burgh tot Amſterdam. Dat ſy Supplianten ſedert eenige Jaren
herwaerts met hunne goede vrinden hadden gemackt en ten Toonele
gevoert verſcheiden Wercken, ſoo van Treurſpelen, Blyſpelen als
Kluchten, welcke ſy lieden nu geerne met den druck gemeen wilden
maecken, doch gemerkt dat deſe wercken door het nadrucken van
anderen, veel van haer luyſter, ſoo in Tael als Spelkonſt ſouden
komen te verlieſen, ende alſoo ſy Supplianten hen berooft ſouden
ſien van hun byſonder oogwit om de Nederduytſche Tael en de
Dichtkonſt voort te ſetten ſoo vonden ſy hen genootſaekt, om daer
inne te voorſien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanigh verſoec-
kende, dat wy omme redenen voorſz. de Supplianten geliefden te
verlenen Octroy ofte Privilegie, omme alle hunne wercken reets ge-
maeckt ende noch in 't licht te brengen, den tyt van vyftien Jaren
alleen te mogen drucken en verkopen of doen drucken en verkopen,
met verbot van alle anderen op ſeeckere hooge peene daer toe by Ons
te ſtellen ende voorts in communi forma. Soo IS 't, dat Wy, de Zake
en 't Verſoek voorſz. overgemerkt hebbende, ende genegen weſen-
de ter bede van de Supplianten, uyt Onſe rechte wetenſchap, Sou-
veraine Magt ende authoriteyt deſelve Supplianten geconſenteert,
geaccordeert ende geoctroyeert hebben, conſenteren, accorderen
ende octroyeren mitsdeſen, dat ſy geduurende den tyt van vyftien eerſt
achtereenvolgende Jaren de voorſz. werken die reeds gedrukt zyn,
ende die van tyt tot tyt door haer gemaekt ende in 't ligt gebragt ſullen
werden, Binnen den voorſz. Onſen Lande alleen ſullen mogen druk-
ken, doen drukken, uytgeven en verkopen. Verbiedende daerom
allen ende eenen yegelyken de ſelve werken naer te drukken ofte elders
naer gedruckt binnen den ſelve Onſen Lande te brengen, uyt te geven
ofte te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebrachte
ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens
daer en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den
Officier die de calange doen ſal, een derde-part voor den Armen der
plaetſe daer het caſus voorvallen ſal, ende het reſterende derde part
voor de Supplianten. Alles in dien verſtande, dat Wy de Supplianten
met deſen Onſen Octroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge
van hare ſchade door het nadrucken van de voorſz. werken, daer door
in geenige deele verſtaan, den Inhoude van dien te Authoriſeren, ofte
te avouëren, ende veel min de ſelve onder Onſe protectie ende be-
ſcherminge eenig meerder credit, aanſien ofte reputatie te geven, ne-
maer de Suppliante, in cas daar in yets onbehoorlijkx ſoude mogen
influëren, alle het ſelve tot haren laſte ſullen gehouden weſen te ver-
antwoorden, tot dien eynde wel expreſſelijk begerende, dat by aldien
ſy deſen Onſen Octroye voor de ſelve Werken ſullen willen ſtellen,
daer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

daer van gene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken: nemaer gehouden sullen wesen, het selve Octroy in't geheel ende sonder eenige Omissie daar voor te drukken ofte te doen drucken; ende dat sy gehouden sullen zyn een Exempelaer van alle de voorsz werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onse Universiteyt tot Leyden, ende daer van behoorlyk te doen blyken. Alles op pœne van het effect van dien te verliesen. Ende ten eynde de Suppliante desen Onsen consente Octroye mogen genieten als naar behooren: Lasten wy allen ende eenen yegelyken die 't aengaen mach, dat sy de Suppliante van den inhoude van desen doen, laten en gedogen, rustelyk, en volkomentlyk genieten en cesserende alle beletten ter contrarie. Gedaan in den Hage onder Onsen Grooten Zegele hier aan doen hangen, den XIX September. in 't Jaer onses Heeren en Zaligmakers duysent ses hondert vier en tachtig.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staten
SIMON van BEAUMONT.

De tegenwoordige REGENTEN van de SCHOUWBURG, hebben het recht der bovenstaande PRIVILEGIE, voor deeze druk, van DE HOOGDUITSCHE KWAKZALVER, *Kluchtspél* in Muzyk, vergund aan de Erfgenaamen *J. Lescalje*.

Amsterdam de 26. *Marti*. 1691.

VERTOONERS.

In de PROOZKLUCHT.

PEKELHAARING, de OUDE MAN, en TWE of DRIE andere, na het vereisch van de byzond're Proozklucht, die ieder reis, voor het begin van de OPERA, op de Stellaadje van de Kwakzalver, gespeeld zal worden.

In de OPERA.

DE KWAKZALVER.

HET KOOR VAN TOEKYKERS.

DE MINZIEKE JUFFER.

EERSTE } DRAAGER.
TWEDE }

DE HEERSCHZUGTIGE.

DE GELDZUGTIGE.

Bypersoonaadjen.

DE KWAKZALVERS VROUW.

EERSTE } KNECHTS van de KWAKZALVER.
TWEDE }

TWE SPEELLUI.

Het Tooneel verbeeld eene groote Markt, waar op aan de eene zyde, de Stellaadje van de Kwakzalver, met alle de gewoonlyke toestel gezien word.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

DE HOOGDUITSCHE KWAKZALVER,

Kluchtspél in Muzyk.

EERSTE TOONEEL.

TWE SPEELLUI.

Met het openen van de Gordyn, zietmen de Twe Speellui, op de Stellaadje zitten te speelen voor eenige Toehoorders; kort daar aan beginnen de Potsemaakers, ziende dat 'er wat meer vólk is gekomen, een kleene Proozklucht te speelen, om de menschen by een te lókken.

TWEDE TOONEEL.

Zo haast als de Proozklucht, ten naasten by uit is, komt de Kwakzalver op de Stellaadje, groet de Aanschouweren, en zeid tegens zyne Knechts dat ze de Muzikanten zullen waarschouwen te speelen, dewyl hy ditmaal de Liefhebberen zyne Kunst en weetenschappen, in het Muzyk, wil voordraagen. Hy geeft de Sleutel van zyn Koffertje, waar uit ze de Zalven, Wortels, Olyen, enz. voor den dag haalen, en begind zyne aanspraak aldus in Muzyk.

DE KWAKZALVER.

Herbey / ihr liebe Herzn /
Ihr hoch geneigte Seelen /
Herbey / ich helf euch gern.
Wass wolt ihr euch viehl quelen ?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Herbey/ hier ſteht der Mann/
Der euren ſchaden heilen kan.

Rittornello.

DE KWAKZALVER.

Schaut/ ſchaut ihr/ meine Herzn/
Ich bin der wohl bekante
Und ungenante/
Der wohl approbirte
Und examinirte
Stein/ Bein/ Schwein
Und Bruchſchneider!
Meine kunſt/
Hab ich von meinen Seeligen Vatter
Den vohrtreflichen Biber
Und Otterfanger gelernt.
Schaut ihr meine Herzn/
Ich bin kein Poſſenreiſſer/
Noch leute beſcheiſſer;
Meine herliche Teſtimonia
Weiſens aus/
Wie/ wo/ und wem/
Ich den wurm geſchnitten habe.

DERDE TOONEEL.

Het KOOR van TOEKYKERS, DE KWAKZALVER, zyne VROUW, KNECHTS, en SPEELLUI.

Het KOOR van TOEKYKERS.

Je mogt ik weet niet wat, wel zyn,
Met al die zwetzeryen!
Neen, neen, je ſchynt ons niet te fyn,
Om onze Beurs te ſnyen.

Rittornello.

DE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

DE KWAKZALVER.

Habt ihr Leut/ und Personen/
Ihr Leute/
Leut die da haben
Beschwerung an der Miltz.
Leut die da haben
Beschwerung an der Leeber.
Leut die da haben
Mangel am Gehirne.
Leut die da haben
Das reissen im leibe/
Und grimmen im Beutel.
Leut die da haben
Die hand vertreten/
Den fuss verstaucht/
Die brauchen mein fett/
Mein Schmaltz/
Es wird sie in vier und zwantzig stunden
Glucklich wieder curiren/

Het KOOR van TOEKYKERS.

Voyez ce Facquin d'Alleman,
Ce Fanfaron, ce Charletan!
Il guerit tous les maux qu'il peut,
Et plusieurs autres, si l'on veut.
Rittornello.

DE KWAKZALVER.

Ja meine HochgeEhrte Herrn/
Kauffts in der zeit/
So habt ihrs in der noht.
Das jahr is lang/
Der tage sind viehl/
Der ungluckseeligen stunden
Noch viehl mehr.
Ihr Herren

Wasß heute nicht geschicht/
Kan morgen gescheen.
Ich bin kein Quacksalber/
Der rohte Butter
Vohr glied salbe/
Geriebene * Ziegel stein/ * Móppen.
Vohr zahn pulver verkaufft;
Nein ihr meine Herrn/
Der bin ich nicht.
Ich habe in der Keiserlichen
Freien Reichs Stadt Nurenberg/
Vohr mehr als vohr tausend Reichstahler
Wahre verkaufft.

Het KOOR van TOEKYKERS.

De Duitscher Kaerels zyn geen Zótten;
Men moet met deez' Dóktoor niet spótten:
Want was 'er zyn Zalf Probatum est,
Hy kwam 'er niet meê in dit Gewest.

Rittornello.

DE KWAKZALVER.

Mocht aber mancher fragen und sagen:
Mein lieber Steinschneider/
Mein lieber Otterfanger/
Du sagst uns viehl von deiner Artzeney/
Du rumst mir viehl
Von deiner wahre/
Allein wie giebst du sie den?
Wie hoch haltst du sie den?
Schaut ihr meine Hochgeneigte Seelen/
Denen selben geb ich zur antwort:
Anfanglich und vohrs erste
Soll der Liebhaber uber kommen/
Ein Glaslein von meinen
Kostlichen Sanct Cathrinen Oehl/
Sant Cathrinen Oehl ihr meine Herren

Das

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Das ist ein Oehl
Welches in diesen Landern
Fremb nnd rahr/
Wird nicht allein von den Christlichen menschen
In See nnd Meerlandern
Gahr wehrt geachtet/
Sonder auch die frembde Nationen/
Als Griechen und Barbarischen menschen
Pflegen zu ihrer liebes Gesundheit/
Auch die todten Corper mitt zu balsamiren.

Het Koor van Toekykers.

Hoort, Heeren hoort, wyl deeze Man
Zo veelerleye kuuren kan,
En raad weet voor elk eens gebrek,
Is 't zeker geen gemeene Gek.

Rittornello.

De Kwakzalver.

Zum andern ein Buchslein/
Von meiner kostlichen
Wund/ und Heilsalbe.
Zum dritten eine quantitet
Von den approbirten Wurm saamen..
Zum vierdten eine vohrtreffliche Wurtzel
Vohr die alte Teuffels Heksen.
Vohr die alte wetter wetter wetter Macherin.
Alle diese oberwehnte stuck/
Ihr meine Herrn/
Geb ich euch zu sammen/
Und habe sie denen liebhabern/
Hohes/ und niedriges standes
Verkaufft und verehret
Umb zwene schilling.
Zwey schilling ihr meine Herrn/
Es ist ein lumpen geld.
Es ist ein Brandewein geld/

Man-

Mancher verspielt in einer stunde
Zehn Reichsthaler/
Und hatt nichts da von
Als krauen im nacken
Und reissen im Beutel.
Versaumet dar uber
Meine herliche Medicamenta
Schaut ihr meine Herrn
Ihr bezahlet nur das Papier.
Was sag ich vonder kostlichen Artzeney /
Die ich euch nur des wegen verehre/
Da mitt ich des to besser unter euch
Bekant werde.
Nun ihr meine Herrn
Wer lust und belieben hatt
Der werse sein Naastuch/ herauff.
Alle diese stucke
Sind ihm / von mir / als approbirten
Und examinirte
Stein/ Bein/ Schwein
Und Bruch Schneider
Zum neuen jahre
Geschencket und verehret/

Hier worden eenige Neusdoeken op de Stellaadje gesmeeten, en geduurende het Speelen der Muzikanten, word Pekelhaaring, door de Kwakzalver, van de Worm gesneeden.

VIERDE TOONEEL.

De Minzieke Juffer, De Kwakzalver, Het Koor van Toekykers, *en alle de voorgaande.*

De Minzieke Juffer.

Och liefste Dókter, reikme uw hand!
Och help my uit deez' groote brand!
Help, help my uit deez' Minnepyn,
Of ik zal niet lang leevend zyn.

De

DE KWAKZALVER.

Ach liebes Kind/ nim einen Mann/
Der dich des nachts fein viehl mahl kann/
In seine arme schliessen ein/
So wirstu bald gesunder sein.

Rittornello.

VYFDE TOONEEL.

TWE DRAAGERS, DE HEERSCHZUGTIGE, *in eene Draagstoel*, DE KWAKZALVER, DE MINZIEKE JUFFER, HET KOOR van TOEKYKERS, *en alle de voorgaande.*

EERSTE DRAAGER.

Place, place, place, place
Pour le Baron de la Craße.

TWEDE DRAAGER.

Ut, re, mi, fa, sol, la, fa,
Gare, gare, gare la.

DE HEERSCHZUGTIGE, *uit de Draagstoel zynde.*

Monsieur, regardez ma douleur!
L'Ambition ronge mon Cœur:
Mon Ame en est si fort remplie,
Que je n'ai, n'i repos, n'i vie.

óf

Myn Heer, ai zie wat my gebreekt!
Het is een Jigt die 't bloed ontsteekt.
Myn ziel van Heerschzugt ingenomen,
Kan tót geen rust nóch vreede komen.

DE KWAKZALVER.

Mein Herr ich kenn den truben stand/
Es giebt ihr mehr in euwrem Land/

Doch

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Doch wen man Demuts wurtzel braucht
So ist di kranckheit bald verraucht /

Rittornello.

ZESDE, en Laatste TOONEEL.

DE GELDZUGTIGE, DE KWAKZALVER, DE MINZIEKE JUFFER, DE HEERSCHZUGTIGE, HET KOOR van TOEKYKERS, *en alle de voorgaande.*

DE GELDZUGTIGE.

Och Dókter, wil my niet versmaaden!
Ik kan myn' Geldzugt niet verzaaden;
Deez' Kanker knaagd myn Lever af,
En sleept my hong'rig na het graf.

DE KWAKZALVER.

Ambesten stund ihm wohl zu rahten /
Mitt einen schoeffel sack Ducaten
Den weem vohr dieser kranckhept graut/
Der brauche tausend gulden kraut.

Rittornello.

DE MINZIEKE JUFFER.

Och, blusch deez Minnegloed,
Zy doet myn ziel verteeren!

DE HEERSCHZUGTIGE.

De l'un, a l'autre Sphere,
Je veux regner par tout.

óf

Alleen niet te regeeren,
Verdroogd my 't Merg, en 't Bloed!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

DE GELDZUGTIGE.

My helpt geen Pleister, Drank nóch Smout;
De beste Balsem, is het Goud.

DE MINZIEKE JUFFER, DE HEERSCHZUGTIGE, *en de* GELDZUGTIGE, *tegelyk.*

Wat raad, Dóktoor? wat raad?
Kunt gy onze onlust weeren?

DE KWAKZALVER.

Ja/ ja/ ich will es schweeren:
Gebt mir nur ein Ducat/
Ihr solt durch meinen raht/
Euch selber bald kuriren.

Rittornello.

DE MINZIEKE JUFFER, DE HEERSCHZUGTIGE, *en de* GELDZUGTIGE, *tegelyk.*

Wel haast u Dókter, en wy zullen
Jouw Beurs met drinkgeld, ryk'lyk vullen.

DE KWAKZALVER.

Verliebte haben sparren.
Ehrsuchtge bleiben Narren.
Die Geitzgen sind voll unvernunft.
Ist das nicht eine schone * Zunft? * Gild.

Rittornello.

DE MINZIEKE JUFFER, DE HEERSCHZUGTIGE, *en de* GELDZUGTIGE, *tegelyk.*

Ai haast u Dókter, help jouw Kranken,
Je zult voor 't drinkgeld ons bedanken.

DE KWAKZALVER.

Ich weiss furhwahr kein Pflaster/
Vohr alle diese laster:

Drumb

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Drumb nembt eerstlich Wurm saamen ein/
Unt lernet mit mir Kluger sein.

Rittornello.

DE KWAKZALVER, *met de* DRIE *andere, en het* KOOR van TOEKYKERS, *te gelyk.*

Staatzugt, Geld, en 't Minnen,
Kwetsen ziel, en zinnen.
Liefde, Geld, en Staaten,
Kunnen niemand baaten.

Rittornello.

Minzugt maakt ons moei'lyk.
Heerschzugt, is verfoei'lyk.
Geldzugt, is verdrietig.
En al t'zaamen niettig.

DE KWAKZALVER, *met de* DRIE *andere, en het geheele* KOOR, *te gelyk, met alle de Instrumenten.*

Daarom laat ons haastig loopen,
Om een Tegengift te koopen.
Als die zwakheên ons beknellen,
Moet de Deugd haar nedervellen.

EINDE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 88